

សេដ្ឋកិច្ចកោតតិលោក

ភាគ ទី ៧

សុតន្តប្រិជ្ជា ឥន្ទ

១៨៨៩ - ១៩២៤

ទ្រឹស្តីមេធាវីខ្មែរ
និទាននេះមានដំណាលក្នុងក្បួនបារាំងសែស

មានមេសុខ១១ នាំកូនទៅទីស្នាក់ភារាហារបរិភោគលុះទៅ
ដល់ទីព្រៃទីបារាំងមួយបានឃើញសាកសពខ្មោចកំពុងហើម គេ
ចោលនៅទីបារាំងនោះ មេសុខ១ក៏នាំកូនចូលទៅ ទើបកូនសួរ
ទៅមេថា ម៉ែទៅនេះគេហៅអ្វីទៅ? មេសុខ១ក៏ប្រាប់ថា "រូប
នេះគឺខ្មោចមនុស្សណាកូនគេយកមកចោលនៅទីនេះ" មេ
កូន
ទើបប្រាប់ជាខ្មោចមនុស្សដូច្នោះ ក៏កើតចំណងចង់ស៊ីខ្មោច
នោះ ទើបថា "ម៉ែ ខ្ញុំចង់ស៊ីភ្នែកវាជាមុន" មេហាមថា "ភ្នែក
ជាកាឡកណ្តិចប្រែណាស់ និងស៊ីវាមិនបានទេណាកូនកូន" មេ
កូន
ទើបសួរថា "ម្តេចម៉ែ ចង់ស៊ីភ្នែកជាកាឡកណ្តិចប្រែដូច្នោះហៈ" មេ
មេធាវីប្រាប់ថា "ភ្នែកនេះកាលវាវល់នៅ វាទើតសម្លឹងសម្លក់
មើលនូវរូបបានម្តងៗ មានរូបស្រ្តីដើម ភ្នែកនេះកាល
បើវាយល់រូបល្អ រូបគាប់ចិត្តហើយវានាំចិត្តឲ្យប្រាថ្នា លោភចង់
បានរូបនោះទៅ បើពុំបានវានាំចិត្តឲ្យសៅសោកក្តៅក្រហាយ
បណ្តាលឲ្យហ៊ានធ្វើនូវអំពើបាបលាមកមានព្យាបាទជាដើម
ហេតុនេះទើបថាភ្នែកនេះ ជាកាឡកណ្តិចប្រែក្រែកណាស់

កូនឯងកុំស៊ីភ្នែកនោះឡើយ" មេ កូនទើបបានស្តាប់មេអធិប្បាយ
ទោសភ្នែកដូច្នោះហើយ ទើបថា "បើដូច្នោះខ្ញុំនឹងស៊ីត្រចៀក
វិញចុះ" មេធាវីក៏ហាមថា "ត្រចៀកនេះក៏ជាកាឡកណ្តិចប្រែ
ដូចគ្នា គឺកាលវាវល់នៅនោះវាចង់ស្តាប់សព្វសម្លឹងទាំងឡាយ
មានសម្លឹងស្រ្តីតូចៗត្រឡប់ជាដើម ត្រចៀកនេះវានាំកាយឲ្យ
ត្រាប់ដើរស្តាប់សព្វសម្លឹងទាំងពួង សម្លឹងណាពីរោះវានាំចិត្ត
ឲ្យសោមនស្សត្រេកអរ សម្លឹងណាវិនិច្ឆ័យមិនពីរោះ ឬស្ល
សម្លឹងអ្នកដេសជាសត្រូវនឹងខ្លួន វានាំចិត្តឲ្យទោមនស្សខាត
ខឹង ចង់វាយដេញបាទឡើងហេតុនោះ ទើបថា ត្រចៀកនេះ
ជាអាយតនៈកាឡកណ្តិចប្រែក្នុងលោកនេះ មិនគួរកូននឹងវាឡើ
យ" មេ កូនទើបថា "បើដូច្នោះខ្ញុំស៊ីច្រមុះវិញចុះ" មេធាវីក៏ហាម
ថា "ច្រមុះក៏ជាកាឡកណ្តិចដូចគ្នា គឺកាលវាវល់នៅនោះវាចង់បើប
ចង់ស្រូបហិតក្លិនផ្សេង ក្លិនឯណាក្រអូបវានាំចិត្តឲ្យប្រាថ្នា ក្លិន
ឯណាស្អុយឆ្កាបឆ្កែ វានាំចិត្តឲ្យក្តៅក្រហាយណាយស្អប់ខ្ពើមឆ្កែ
មហេតុនោះទើបថាច្រមុះនេះជាអាយតនៈកាឡកណ្តិ មិនគប្បី
កូនចង់ស៊ីវាឡើយ" មេ កូនទើបថា ដូច្នោះខ្ញុំនឹងស៊ីមាត់ ស៊ីអណ្តាត
ជាបានឬមិនបានណាម៉ែ? មេធាវីក៏ហាមទៀតថា "មាត់នឹង

អណ្តាតជាកាឡកណ្តិចប្រើច្រងលើសទើលងងងទៀតៗគឺមាត់នេះកាល
 នៅសល់នោះ វានិយាយមុសាកុហកគេ វាជេសពោលប្រទេចផ្តា
 សាគេ វាញ្ចុះញ្ចង់ស្តីបំបាក់បំទើបកគេ វាស្តីដើមពោលបង្ហាច់
 បង្កិនគេជាដើមយ៉ាងនេះ ឯអណ្តាតនោះសោត ក៏ជាអាយតនៈ
 ពាល់ត្រូវនីតិសសជាតិមាហាន វាប្រាថ្នាទើតនិត្តិក្ខាញ្ចើសា បើបាន
 ពាល់ត្រូវនីតិសសញ្ចាញ្ចើរបស់ណាហើយ វានាំចិត្តឲ្យប្រាថ្នាចង់បាន
 ទឡើយទៀត បើពាល់ត្រូវនីតិសសមិនញ្ចាញ្ចើសាកាលណា វានាំ
 ចិត្តឲ្យក្តៅក្រហល់ក្រហាយទៅផ្សេងៗ ហេតុនេះទើបថាមាត់
 អណ្តាតនេះជាអាយតនៈកាឡកណ្តិ មិនគប្បីស្តីវាទឡើយ" ។
 កូនឆ្កែថា "បើដូច្នោះខ្ញុំនឹងស្តីដើម្បីញ៉ាំងនេះតើគួរឬម្តេច? ។
 មេឆ្កែក៏ហាមវិញទៀតថា "ទើដក់ស្តីមិនបានដូចគ្នា ទើដនេះកាល
 វាសល់នៅនោះវាទើតងចាប់ដំបងព្រានង់ត្រៀងសស្ត្រាវុធ
 ប្រហារវាយចាក់កាច់សម្លាប់មនុស្ស ជួនណាវាឆក់យកទ្រព្យ
 សម្បត្តិគេនានា នាំរូបវាឲ្យបានក្តីទុក្ខជាប់គុកជាប់តាវាងខ្លោះ
 ឃ្នាងទៅផ្សេងៗ ហេតុនោះទើបថាទើដនេះជាកាឡកណ្តិចប្រើ
 លើសគេ មិនគួរនឹងបរិភោគវាទឡើយ" ។ កូនឆ្កែថា "បើដូច្នោះ
 ខ្ញុំនឹងបរិភោគទើដវាចុះ" ។ មេឆ្កែក៏ហាមទៀតថា "ទើដក៏ជា

កាឡកណ្តិដូចគ្នាកាលវាសល់នៅ ទើដនោះសោតវាសាំរូបទើដ
 ត្រាច់ចរទៅលេងទៅមើលទៅស្តាប់ទៅលួចទៅប្លន់គេ ជួន
 កាលវាទើដទៅជាន់លាមកជាន់បន្លា ជាន់លើកប្រមាសអាសនៈ
 ព្រះភិក្ខុសង្ឃជាទីមិនគួរជាន់ ជួនណាវាទើដទៅជាន់ទើដចោរ
 នាំឲ្យគេដិតចិត្តសង្ស័យថាខ្លួនជាចោរជាអ្នកទើដយប់គប់ពាល
 សាមាន្យ បានក្តីទុក្ខទោសក្នុងលោកិយ ហេតុនេះទើបថាទើដ
 នេះជាមហាចប្រើកាឡកណ្តិ មិនគួរគប្បីបរិភោគវាទឡើយ" ។
 កូនឆ្កែថា "បើដូច្នោះខ្ញុំនឹងស្តីពោះពុឌវិញ" ។ មេឆ្កែហាមទៀត
 ថាពោះពុឌនោះជាលំនៅទីនិចិត្តៗ នោះហៅមនោសរនេះជា
 អាយតនៈទទួលធម្មាវម្មណ៍ នាំតាមគំនិតទើដលឺគិតគឺ គិតចង់បាន
 ទ្រព្យសម្បត្តិ ប្រាថ្នាយសសក្តីជាត្រៀងលោកិយ តាមក្តីវត្តកាម
 កិលេសតាម គិតចង់ឃ្លុះគេ គិតឃ្លានិសគេ គិតលុបគុណគេ គិត
 មាក់ងាយគេ គិតព្យាបាទគេ គិតមាយាបិទទោសងងសំទើដងទោ
 សគេ គិតសម្លឹងចង់បានទ្រព្យសម្បត្តិគេ គិតប្រយោជន៍ងង
 មិនទើបងប្រយោជន៍ដល់អ្នកដទៃផង ចិត្តគិតក្នុងការអកុសល
 យ៉ាងនេះ ទើបថាពោះពុឌជាលំនៅទីនិចិត្ត ពោះពុឌនេះជាកា
 ឡកណ្តិចប្រើក្រពេកណាស់កូនងងនឹងស្តីវាពុំបាន ចូរខានទៅ

ចុះក្នុងកុំស៊ីចំណីកាឡកណ្តីនេះឡើយ"។

ក្នុងន័យបានស្តាប់មេអធិប្បាយ អំពីចំណីកាឡកណ្តីដូច្នោះហើយ ក៏ជឿតាមពុំបានគិតចង់សុំខ្មោចនោះតទៅទៀត ហើយនាំគ្នា ទិលទៅកាន់លំនៅទីនរោត្តមវិញហោង។

ទៀងនេះ បានគិតដល់បុគ្គលអ្នកពិចារណាឲ្យឃើញថា អវ័យវ័ះតូចធំសម្រាប់រូបកាយនេះជាកាឡកណ្តី កើតដោយក្តីប្រមាទមិន ឱហាតបង្ហាត់អវ័យវ័ះ ឲ្យដំកល់នៅក្នុងកាសស្លឹមង្គុល បុគ្គលអ្នករក្សាអវ័យវ័ះមិនឲ្យធ្លាក់ចុះជាកាឡកណ្តីនោះ គឺកាន់ត្រង្គីយសំរំសីល រក្សាទ្វារទាំង៦ មានចក្ខុទ្វារជាដើម មិនឲ្យបាបធម៌ចូលទៅបៀតបៀនចិត្តខាងក្នុងបាន សង្ខមកាយមិនឲ្យបាបធម៌ចូលពាល់ត្រូវបាន ប្រដៅកាយឲ្យឆ្ងាយអំពីអកុសលកម្ម គឺកាយកម្ម៣ វិចីកម្ម៤ មនោកម្ម៣ ទីដល់ហៅថាអកុសលកម្មបថទាំង១០ នោះឯង ឯសេចក្តីសង្ខមទ្វារទាំង៦ នឹងការតាំងនៅក្នុងកុសលកម្មបថ១០ នោះក្នុងតំនាងនេះមិនបានសំរែងឲ្យពិស្តារទេ មាននៅក្នុងកំរិតតិចម្តងណោះហើយ ចូរទៅមើលយកជាគតិចុះ។

បុគ្គលរក្សាត្រង្គីយ ៦ ទៀងអកុសលកម្មបថ១០ នោះបាន

ឈ្មោះហៅថាធ្វើអវ័យវ័ះឲ្យផុតចាកកាឡកណ្តីចង្រៃ ដូចន័យទីដល់មេសុខសំរែងប្រាប់ក្នុងនោះឯង អញ្ជើញអ្នកប្រាជ្ញគិតទៅទៀតចុះ។

ចប់តម្រាអវ័យវ័ះកាឡកណ្តីទី ៣៥។

ទៀងនាយដង្ហោនឹងក្នុងឈ្នួល

មាននាយដង្ហោម្នាក់ ទៅជួញបានចំណេញមកមានក្តីសប្បាយចិត្ត គិតនឹងលេ្យងអស់បណ្តាមហាជនជាញាតិមិត្តក្នុងលំនៅទីនរោត្តម ទើបប្រើរបាយឲ្យទៅផ្សារទិញម្ហូបចំណីហើយ ផ្តាំថា "ចូរចៅឯងទិញត្រីទិញសាច់ទើសរកទីតល្អៗ យកមកឲ្យយើងធ្វើម្ហូបលេ្យងពួកញាតិមិត្តទីដល់នៅជិតនេះឲ្យសប្បាយម្តង"។

ឯចៅរបាយក៏ទទួលពាក្យនាយ យកប្រាក់អំពីនាយស្តាយត្រកទើរទៅផ្សារធំ លុះទៅដល់ផ្សារចៅរបាយគិតថា នាយអញគាត់ផ្តាំថាឲ្យទិញសាច់អណ្តាតសត្វចុះ សាច់អណ្តាតនោះល្អហើយ គិតហើយចៅរបាយទិញសុទ្ធទីតអណ្តាតសត្វទាំងឡាយមានអណ្តាតគោជាដើម បានហើយក៏ដោតជាត្រណោតយួរមកដល់ផ្ទះជួននាយដង្ហោនោះ។ នាយដង្ហោយល់អណ្តាតសត្វដូច្នោះហើយក៏ស្តីបន្ទោសទៅថា "យើងឲ្យទៅទិញយកសាច់ល្អៗចុះ

ហេតុអ្វីចៅទិញយកទឹកអណ្តាតគោ អណ្តាតជ្រូក អណ្តាតពទីព
 មកដូច្នោះនេះហើយឬជាសាច់ល្អ? ។ ចៅបាយក៏អធិប្បាយថា
 "សាច់អណ្តាតនេះហើយលោកនាយ ទើងសាច់ល្អលើសសាច់
 ទាំងពួងបានជាខ្ញុំបាទថា ល្អនោះ ព្រោះខ្ញុំយល់ថា លោកអ្នកបាន
 យសបានសក្តិ បានមាស បានប្រាក់ បានខ្ញុំកំដរ បានជាមេជាបា
 តក្នុងលោកនេះ សឹងអាស្រ័យបានដោយអណ្តាតក្រលៀស
 ពោលទៀង ហេតុនេះទើបលោកសន្មតថាអណ្តាតនេះជាសាច់
 ល្អលើសទើងសាច់នានា បានជាខ្ញុំបាទទិញយកមកនេះ" ។
 នាយដេញដោលចេញចៅបាយឆ្លើយតបដោយទៅហានដូច្នោះក៏
 ទាល់សេចក្តីមិនអាចថាអ្វីទៅទៀតទៀយ បានក្តីខ្មាសនឹង
 ពាក្យចៅបាយទៅទិញសាច់ម្តងទៀត បានផ្តាំថា ចូរទិញ
 យកសាច់អាក្រក់មកចុះ យើងនឹងធ្វើម្ហូបល្ងើងភ្ញៀវ ។
 ចៅបាយទទួលប្រាក់ទទួលពាក្យហើយក៏ទៅផ្សារ ដល់
 ហើយក៏ទិញអណ្តាតសត្វដូចកាលមុនបានហើយ ក៏នាំយកមកជូន
 នាយដេញដោលអណ្តាតសត្វដូចមុនដូច្នោះ ក៏ស្តីបន្ទោសថា
 ពិម្បិលមិញយើងឲ្យទៅទិញសាច់ល្អ ចៅឯងទិញយកអណ្តា
 តសត្វមក ហើយពោលថាអណ្តាតនេះហើយ ជាសាច់ល្អលើស

ទើងសាច់ឯទៀត ។ ឥឡូវនេះយើងផ្តាំថាឲ្យទិញសាច់
 អាក្រក់ ហេតុអ្វីក៏ចៅទិញអណ្តាតសត្វទើងសាច់ល្អ ចៅអ្នកថាសាច់
 ល្អនោះមកទៀត ។
 ចៅបាយក៏ឆ្លើយទឹកសំនួនថា "សាច់អណ្តាតនេះហើយលោក
 នាយ ទើងសាច់អាក្រក់លើសទើងសាច់ឯទៀត បានជាខ្ញុំ
 បាទថាអាក្រក់នោះ ព្រោះអណ្តាតនេះឯងវាក្រលៀនក្រលៀន
 សពោលបង្កាច់បង្កនគេ ត្រូវតែដេញ ដេញប្រទេច ផ្តាំសាស្ត្រ
 សា កុហកបញ្ឆោតបញ្ឆោតគេ ញុះញង់ស្លឹកស្លៀក បំបែកបំ
 បាក់គេទៅផ្សេងៗ ហេតុនេះឯងទើបលោកសន្មតថាអណ្តាត
 នេះជាសាច់អាក្រក់លើសទើងសាច់នានាក្នុងលោកិយនេះ បាន
 ជាខ្ញុំបាទទិញមកតាមប្រសាសន៍ទើងលោកនាយផ្តាំ ថាឲ្យទិញ
 សាច់អាក្រក់នោះឯង ។ នាយដេញដោល បានស្តាប់ពាក្យចៅបាយ
 ពោលដូច្នោះក៏ទាល់សេចក្តី ពុំអាចថាអ្វីទៅទៀតបាន ដោយ
 អាត្មាចាញ់ប្រាជ្ញាចៅបាយ ដោយប្រកាន់ដូច្នោះហោង ។
 ទៀងនេះ បានគិតដល់បុគ្គលទើងធ្វើជានាយចៅហ្វាយឬជា
 គ្រូអាចារ្យមេបាតកាលនឹងប្រើប្រាស់ប្រើសិស្សឲ្យទៅយកអ្វី
 ។ គប្បីបញ្ជាក់ពាក្យបណ្តាំឲ្យអ្នកបំរើនោះស្តាប់ចូលចិត្ត

សេចក្តីឲ្យបានច្បាស់ ទើបការនោះមិនប្រើខ្លួនទៅបាន។
 មួយទៀត ជាតិអ្នកតូចនិងទទួលពាក្យបណ្តាំអ្នកធំនោះ
 ប្រើនីតិវិធីហើយហួស ស្តាប់មិនទាន់ជាក់ប្រញាប់ទើបនិយមន័យ
 មិនដឹងជាយកអ្វីហៅនរណាឲ្យទៅ ម៉្លោះហើយប្រមាណយក
 ផ្តួសផ្តួសទៅ មិនត្រូវនឹងពាក្យបណ្តាំលោក ដូចយ៉ាងកូនសិស្ស
 លោកព្រះមហានិមលធម្ម ឈ្មោះចៅឡុងលោកគ្រូប្រើឲ្យសួរ
 នកចិត្តមូលភ្លើងនិងលោកអាចារ្យអង្គ ចៅឡុងស្តាប់មិនច្បាស់
 ក៏រត់ទៅដល់ផ្ទះម៉ាស៊ីនទឹកកក នឹងមើលក្រែងភ្លើងឆេះផ្ទះ
 លុះពុំឃើញមានអ្វី ក៏និយមកទូលលោកនិញថា ភ្លើងម៉ាស៊ីនទឹកកក
 មិនមានឆេះផ្ទះគេទេ។

លោកគ្រូបានឮដូច្នោះ ក៏ថាអញឲ្យសួរលោកអាចារ្យអង្គ
 ជាលោកមានចិត្តមូលភ្លើងឬទេ បើលោកមាន ឲ្យសុំលោកបន្តិ
 ចមកនឹងធ្វើថ្នាំ ចុះហេតុអ្វីក៏ចៅទៅដល់ផ្ទះម៉ាស៊ីនទឹកកកហើយ
 ថាភ្លើងឆេះផ្ទះអាណាគេប្រើឯងឲ្យទៅមើលភ្លើងឆេះផ្ទះ
 នោះចៅឯងជាមនុស្សស្តាប់ការគេមិនជាក់ មិនសួរសព្វឲ្យចូល
 ចិត្តសិន លោកព្រះមហានិមលធម្មក៏បន្ទោសចៅនោះដោយ
 ប្រកាសផ្សេងៗហោង។

មានទៀតចៅម្នាក់ទៀត ឈ្មោះសោមចៅនោះជាកូនសិស្ស
 លោកសម្តេចព្រះសុភន្ទាធិបតី ទើបមួយមានពួកទាយកអ្នកមុខ
 អ្នកការ គេមកថ្វាយទានដល់លោកឲ្យប្រើចៅនោះថា "ចូរទៅ
 យកពានមួយមកដើម្បីនឹងដាក់ស្លាបារី ទើបកពួកទាយក
 អាស្រ័យ"។ ឯចៅនោះស្តាប់សព្វមិនច្បាស់ ក៏ផ្តោសចេញទៅលី
 ពាងទឹកមួយចូលមកនាកណ្តាលជំនុំប្រជុំជនធ្ងន់ណាស់ក៏ទូលថា
 "សូមមេត្តាប្រោសដាក់ត្រង់ណាពាងនេះ"។ ឯមហាជនទាំងឡា
 យមានលោកសម្តេចព្រះសុភន្ទាធិបតីជាប្រធាន ក៏សើចកង់
 ពាងទៀតថា ចៅនេះជាមនុស្សរហឹងសហួសជ្រួសសេចក្តី គេប្រើ
 ឲ្យយកពាន ពុំមានសបសួរឲ្យជាក់ច្បាស់ ផ្តោសទៅយកពាង
 ទឹកមកនិញ បានក្តីអរ្យនខ្មាសនាកណ្តាលជំនុំហោង។ មួយទៀត
 លោកអ្នកធំប្រើទើបសព្វមិនអស់ចុងអស់ដើម ពាក្យសព្វនោះ
 ជួនស្របគ្នា អ្នកបំរើស្តាប់បានហើយ ទើបចង់បង្កាច់ឲ្យខុសនិញ
 ក៏បាននឹងបន្ទោសអ្នកបំរើនិញពុំបាន ដូចនិទានចៅវាយគងមាន
 ទំនងសព្វស្របគ្នានោះឯង នឹងសំរើដឹងឲ្យចូលចិត្តទៀតប្រឡំ
 សព្វនោះថា៖

ទៀតបុរសចេះវាយគង

មានឧបាសកម្នាក់ក្នុងជនបទមួយគិតបំបួសកូនក្នុងខែបថមា
 សាធ បានទៅនិយាយជួលភ្លេងពិណពាទ្យគេជាដាច់ខាតលុះដល់
 ថ្ងៃចូលរោងប្រជុំជាតិទាំងបួនមន្ត្រីហៅព្រលឹងនាគនោះ
 ពួកអ្នកភ្លេងនាំគ្រឿងភ្លេងចូលមកគ្រប់គ្នាទាំងអស់ ទើតអ្នក
 ចេះវាយគងមកពុំបាន ព្រោះប្រពន្ធផ្លូវទន្លេ ផ្លូវទើតពាក្យមក
 នឹងអ្នកភ្លេងផងគ្នាថា ឲ្យជំនាបអ្នកដើមបុណ្យផងថា មកពុំបាន
 ទេព្រោះប្រពន្ធផ្លូវទន្លេឲ្យអ្នកដើមបុណ្យគិតវកជួលគេង
 ទៀតចុះ។

ឯអ្នកដើមបុណ្យនឹងបណ្តាមហាជនទាំងឡាយបានឮថាអ្នក
 វាយគងនោះ ទានពុំបានមកដូច្នោះក៏ប្រជុំពិគ្រោះគ្នាថា នឹងទៅ
 វកជួលមនុស្សចេះវាយគងថាស ចៅនោះពិគ្រោះទៅវកពុំ
 បាន ព្រោះស្រុកក្រៅមនុស្សចេះភ្លេងមានតិចនាក់ហើយពេល
 នោះក៏ជួនល្ងាចណាស់ហើយ នឹងទៅវកអ្នកចេះឯណាទុកពុំទាន់
 ម្ល៉ោះហើយ ពួកអ្នកធ្វើបុណ្យទាំងនោះ ពុំសូវនឹកវាយសប្បាយ
 ព្រោះមិនពេញភ្នំប្រាថ្នាទើនអាត្មាទីទេ។

គ្រាកាលនោះ មានអាម្នាក់មាននាមពុំប្រាកដសន្មតហៅ ចៅ
 បួមបាយបុណ្យចៅនោះដើរទៅដល់យល់រោងគេធ្វើបុណ្យក៏

គិតថា អ្នកស្រុកនេះគេធ្វើបុណ្យ គួរអញ្ជើញចូលទៅប្របុបប្រ
 ទើបយកបាយចំណីបានស្លាអាស្រ័យ គិតហើយក៏ចូលទៅក្នុងរោង
 បុណ្យអង្គុយនៅទីដ៏គួរ សួរគេថា "អ្នកបងអ្នកប្អូនអើយ! ចុះ
 គេធ្វើបុណ្យអីនេះអ្នក? ។ ពួកអ្នករោងប្រាប់ថា "គេធ្វើបុណ្យ
 បំបួសនាគណាអ្នក" ។ "ចុះអ្នកឯងមកពីស្រុកណាទៅណា? ។
 ចៅនោះក៏ប្រាប់ថា "ខ្ញុំមកពីក្រុងភ្នំពេញនឹងទៅសួរបងប្អូន
 ឯស្រុកលើ ចុះខ្ញុំឮគេអោយពិគ្រោះគ្នាអ្វីៗនោះ តើគេពិគ្រោះ
 ពីអ្វី? ។ ពួកអ្នករោងប្រាប់ថា "ឱអ្នកអើយ កានបុណ្យនេះ
 បានទៅ និយាយជួលភ្លេងពិណពាទ្យ គេជាកានស្រេចហើយ
 ឥឡូវចូលរោងថ្ងៃនេះ ស្រាប់ទើតអ្នកទើដល់វាយគងគ្នាមានផុសៈ
 ដោយប្រពន្ធផ្លូវទន្លេមកពុំដួច ហេតុនោះទើបគេនាំគ្នាពិគ្រោះ
 រោងទ្បា ដើម្បីនឹងវកអ្នកចេះវាយគង អើអ្នកអត់ទោសចុះ
 ខ្លួនអ្នកនេះតើចេះវាយគងដែរឬ? ។ ចៅនោះក៏ទទួលថា
 "ក្រអួសព្រឹច័យវាយគងនោះ ឯងក៏ចេះវាយបាន" ។ ឯពួកអ្នករោង
 បានឮពាក្យចៅនោះថាចេះដូច្នោះ ក៏ត្រេកអរគិតកងទៀង
 ប្រាប់គ្នាថា "អ្នកវាយគងនោះបានហើយ" ។ ខ្លះសួរថា "អ្នកយក
 ថ្លៃប៉ុន្មានក្នុងរោងបុណ្យនេះ" ។

ចៅនោះថា "ខ្ញុំបាទយកកំលាំងចូលចាប់កុសលផង ត្រង់ថ្ងៃថ្ងៃនោះខ្ញុំមិនយកទេ សូមទានទឹកបាយចំណីអាស្រ័យជាកំលាំងចុះ" ។

អ្នកដើមបុណ្យឮដូច្នោះ ក៏ត្រេកអរពេញចិត្តដោយគិតថាសមក្តីប្រាថ្នា ទើបនៀបបាយចំណីស្លាបាទី អញ្ជើញចៅនោះបរិភោគតាមក្តីរាប់អាន ចៅនោះបានបរិភោគបាយចំណីបរិបូណ៌ លុះស្ងួតចក់ចូបាយហើយ អ្នកដើមបុណ្យក៏ថាអញ្ជើញអ្នកទៅឯទីភ្នាក់ងារ ដ្បិតពេលនេះល្ងមហិរោងហើយ ។ ចៅនោះក៏ស្រវាយកស្លាបាទីអំពីជើងពាន់ ដាក់ថ្នក់ដាក់ហោប៉ៅអាទិ ហើយក្រោកដើរទៅជាមួយ និងអ្នកដើមបុណ្យ ។ នាំទៅដល់ក៏ប្រាប់ពួកអ្នកភ្នាក់ងារថា ខ្ញុំបានអ្នកវាយគងហើយ ចូរកុំមានក្តីស្ងៀសអ្វីឡើយដោយពុំមែននឹងជាមួយគ្នា សូមមេត្តាលេងយកទឹកបុណ្យទៅត្រង់ពីរោះ មិនពីរោះនោះ គ្មាននរណាថាអ្វីទេ ។ ឯអ្នកភ្នាក់ងារទាំង៤នាក់ក៏ព្រមតាមអធ្យាស្រ័យ ទើបថាអញ្ជើញអ្នកចូលមកចុះ ឯអ្នកដើមបុណ្យអញ្ជើញអ្នកចូលក្នុងនឹងគងនេះចុះ ។

ឯចៅនោះបែបមេលនាយមេលអាយហើយលើកទ្រង់ឡើងថា "ខ្ញុំបាទចេះទឹកវាយគងធំៗ ឮម្តងៗ នោះទេត្រង់គងនឹងនេះខ្ញុំមិនចេះទេ" ។

ឯបណ្តាមហាជនទាំងឡាយបានឮពាក្យចៅនោះថាដូច្នោះ ក៏សើចកងទំពងឡើង អ្នកខ្លះនឹងលួចជេសថា ខ្មោចអាចទ្រែងកោងឆយកបាយមួយថាសស៊ីទឹកម្តង ថាវាចេះវាយគងឯងនឹកស្មានថាវាចេះវាយគងភ្នែកនេះ ឥឡូវវាថាវាចេះវាយទឹកគងម្តងៗ មួយៗ នោះវិញអាណាត្រូវការអីនឹងវាយគងម្តងនោះទឹកក្នុងក្រូចក៏ចេះវាយបានទូទៅទាំងស្រុក ឱពុទ្ធារិយពួកយើងនេះចាញ់កលនេះជាម្តង ឯអ្នកដើមបុណ្យក៏ថា ឆ្លើយចុះការនេះឯងសួរដេញតេមិនអស់ចុងអស់ដើម គេក៏គេចប្រែប្រួលទៅបានយ៉ាងនេះ និងបន្ទោសប្តូរនឹងអូសយកបាយចំណីវិញឯណាក៏បានក្តីខុសមាននៅលើខ្លួនឯងទឹកម្តង ថាហើយអ្នកដើមបុណ្យក៏ឲ្យអ្នកភ្នាក់ងារ ៤ នាក់លេងភ្នែកតាមទំនៀមទៅហោង ។

អ្នកធំក៏ខ្វល់ អ្នកតូចក៏ខ្វល់ ទំកិលផុតបន្ទោសហេតុនោះនឹងប្រើត្រូវប្រយ័ត្នសព្វស្រប កុំឲ្យអ្នកតូចវាប្រកបគេចទឹកប្រែទៅបាន ។

ចប់តម្រាគតិប្រើមិនអស់ការទី ៣៦ ។

ទឿងបុរសអាពុកនិងកូននាំលាទៅលក់
 មានបុរសម្នាក់ ឈ្មោះចៅខែកនិងកូនប្រុសគាត់ម្នាក់ បាន
 ចិញ្ចឹមកូនលា១ ជាសត្វពាហនៈ លុះកូនលានោះចំរើនធំឡើង
 ប្រកបប្រួលធាត់ល្អ ចៅអាពុកនិងកូនពិគ្រោះគ្នាថា លាយើងធាត់
 ធំល្អហើយ បើនាំទៅលក់ឲ្យគេ ក្នុងសម័យនេះ យល់ជានឹងបាន
 ទិដ្ឋច្រើនព្រោះកំពុងធាត់ល្អ ទើតថានឹងដឹកនាំទៅដល់ស្រុកកំ
 ពង់ទីដល់មានគេត្រូវការទិញនោះឆ្ងាយណាស់ទ្រាំដល់ទៅ
 លាយើងនេះ យល់ជានឹងស្តមប្រាកដ ដល់លក់មុខជានឹងថោក
 បានទិដ្ឋតិចមិនខាន បើដូច្នោះមានទើតយើងគិតទើសង់នាំទៅ កុំឲ្យ
 នាំទើសង់ខ្លួននាំទើក្រុងស្តមទៅលក់មិនបានទិដ្ឋ ។ អាពុកនិងកូនគិត
 ព្រមគ្នាហើយ ទើបចាប់លាមកចងជើងទាំង៤ យកយើទើងសឹក
 ជាទើស្នង នាំគ្នាទើសង់ចេញចាកគ្រឹះស្ថាន លុះទៅដល់ទ្វារស្រុក
 ពួកអ្នកស្រុកបានឃើញអ្នកទាំងពីរទើសង់លាដូច្នោះ ក៏នាំគ្នា
 សើចកង់រំពងឡើងហើយតិះដៀងថា "សត្វលាសត្វសេះនេះ
 ជាសត្វពាហនៈ គេទើតងជិះទើតងបរនាំ មិនទើដល់មាននរណាទៅ
 លីទៅទើសង់ នាំដូចសត្វជ្រូកសត្វក្តាន់នោះទេ នេះហេតុអ្វីចៅ
 អាពុកនិងកូន មកនាំគ្នាទើសង់លា យ៉ាងនេះធ្វើឲ្យខុសគេក្នុង

លោកិយនេះ ទើចៅទាំងពីរចៅឯងឆ្លុតឬ បានជាមកទើសង់លា
 យ៉ាងនេះ មើចក់មិនជិះបរនាំទៅ? ។
 ឯអាពុកនិងកូន បានឮអ្នកស្រុកគេនាំគ្នាតិះដៀងខ្លួនដូច្នោះ
 ទើបពិគ្រោះគ្នាថា "យើងទើសង់លាខុសគេទៅហើយ បើដូច្នោះ
 គួរស្រាយលាចេញគ្នាជិះបរទៅតាមពាក្យគេទិញចុះ ទើតនឹង
 ជិះនាំទាំងពីរនាក់មិនបាន ព្រោះកូនលានៅតូចទើក្រុងយោងទៅ
 ពុំរួច" គិតគ្នាដូច្នោះហើយចៅអាពុកក៏ថា "ឈ្លើយចុះខ្លួនអញនឹង
 ដើរពិក្រាយ ចូរកូនឯងជិះបរនាំទៅចុះឯចៅកូនក៏ទទួលតាម
 ពាក្យអាពុក ហើយឡើងជិះលានោះបរទៅហោង ។
 លុះបរទៅដល់ភូមិស្រុកមួយ ពួកអ្នកស្រុកបានឃើញចៅ
 លក់លាមកដល់ ក៏សួរទៅថា "អ្នកឯងជិះបរលានេះនឹងទៅឯណា
 ? ។ ឯអាពុកនិងកូនប្រាប់ថា "ជិះបរនាំទៅលក់ឯស្រុកកំពង់
 នោះ" ។ អ្នកស្រុកក៏សួរទៅទិញថា "តាទើដល់ស្តាយទើទដើរពីរ
 ខាងក្រោយលានេះ តើគាត់ជាអ្វីនឹងចៅឯងទើដល់ជិះលានេះ" ។
 ចៅកូនក៏ប្រាប់ទៅថា "គាត់ជាអាពុកខ្ញុំឯងនេះអ្នកសួរមាន
 ការអ្វីឬ? ។ ឯពួកអ្នកស្រុកបានឮចៅនោះប្រាប់ថាអាពុកដូច្នោះ
 ក៏នាំគ្នាស្តីតិះតិះដៀងថា "ចៅនេះជាមនុស្សមិនស្គាល់គុណបិតា

ខ្លួនគួរឬខ្លួនជាកូនជិះលាធ្វើអាការជាងាយ ឲ្យអាពុកស្តាយទើ
 ដើរក្រោយដូចជាខ្ញុំកំដរខ្លួនយ៉ាងនេះ ខ្លួនឯងក្រេង គួរតែដើរ
 ស្តាយទើ ឲ្យអាពុកគាត់ជិះទិញនោះទើបគួរ ព្រោះគាត់ចាស់
 ជាងខ្លួនផង ជាបិតាខ្លួនផង រឺយចៅកំឡោះឯងជិះនោះមិនត្រូវ
 ទេ ចូរចុះចេញពីខ្នងលាឲ្យអាចឲ្យតាចាស់ជាអាពុកឯង ជិះទិញ
 ទើបត្រូវស្តេច ។ ឯចៅអាពុកនិងកូនបានឮពាក្យពួកអ្នកស្រុកតិះ
 ដេញលដូច្នោះហើយក៏ថា យើងធ្វើនេះត្រូវតែនិរន្តរហើយ បើ
 ដូច្នោះគួរអាពុកឡើងជិះទិញចុះ កូននិងដើរមុខនាំផ្លូវទៅទិញ
 កាលបើគិតព្រមព្រៀងគ្នាហើយ ចៅកូនក៏ចុះពីខ្នងលា យកសំ
 ពាយទើពីបិតាស្តាយដើរមុខ ចៅអាពុកក៏ឡើងជិះលាបរចរ
 ទៅតាមមាត់ឆ្នោះ ស្រុកកំពង់នោះហោង។

លុះបរទៅដល់អណ្តូងទឹក នៅចុងស្រុកមួយមានពួកស្រីក្រមុំ
 ទាំងឡាយនាំគ្នាដងទឹកអណ្តូងនោះនាំបានឃើញចៅកំឡោះ
 រូបល្អដើរមុខលា ឃើញតាចាស់ជិះលាបរដល់មក ភ័យនាំគ្នា
 មើលដោយជាតិស្រីក្រមុំគាប់ចិត្តតែនឹងកំឡោះ ត្រង់មនុស្ស
 ចាស់ជននោះ ពុំគាប់ចិត្តឡើយ ហើយនាំគ្នាត្រះតិះដេញលតា
 ចាស់នោះថា "កូនលាធាត់ល្អណាស់ សមគួរតែអ្នកកំឡោះទើដល់

ដើរមុខនោះជិះទិញទើបល្អ នេះឲ្យតាកញ្ជាស់មុខស្រមូមដូច
 ស្វាឌ្រិះ យ៉ាងនេះហៅពេញអាក្រក់ក្រែកពេកណាស់ ទើនតា
 កញ្ជាស់អើយ! ចុះចេញទៅកុំជិះមិនសមល្អទេ មើលទៅដូច
 ពានរជិះលា ចូរឲ្យអ្នកកំឡោះគេជិះទិញ ទើបគាប់ភ្នែកយើង
 ព្រោះរូបលាភ័យល្អត្រូវនឹងអ្នកកំឡោះល្អដូចគ្នា" ។

ឯចៅកូនបានឮស្រីក្រមុំថាដូច្នោះ ក៏បែរទៅនិយាយនឹងអា
 ពុកថា "ឪអើយ ឥឡូវនាំខុសទៅទៀតហើយ គឺពួកមេអស់នេះ
 នាំត្រះតិះដេញលឪឯងថា ដូចជាពានរជិះលា ហើយនាំថាឲ្យខ្ញុំជិះ
 ទិញទើបល្អយ៉ាងនេះ តើខ្ញុំនឹងគិតយ៉ាងណាទៅទៀត? ។

អាពុកតបថា "កាលមុនឯងជិះកំខុសម្តងទៅហើយ ដល់ឥឡូវ
 អញជិះកំខុសទៅទៀត បើដូច្នោះចូរកូនឯងឡើងមកជិះខាង
 មុខ ជាពិសេសនិងអាពុកបរទៅទៀតហើយ ជាមិនគាប់ចិត្ត
 មនុស្សពួកណាទៅមុខទៀត" ។

ឯចៅកូនក៏ឡើងជិះលាអង្គុយខាងមុខអាពុក បរលាឆ្នោះទៅ
 ហោង លុះបរមកដល់ផ្ទះគយទើដល់តាំងនៅនាដើមផ្លូវ មេគយ
 បែរមកឃើញអ្នកទាំងពីរជិះលា ក៏ចុះទៅសួរថា "អ្នកទាំងពីរ
 ជិះលានេះនឹងទៅឯណា" ។ ចៅអាពុកនិងកូនប្រាប់ថា "នឹងទៅ

លក់លាទនេះឯស្រុកកំពង់ឯណោះ"។ មេធាវីក៏ត្រូវតែចេញទៅ
 "កូនលាទនេះគ្នាទៅស្នាក់ស្នើសណាស់ ហេតុអ្វីចៅឯងប្រួតគ្នាជិះវា
 យ៉ាងថ្នាក់នឹង បើប្រួតគ្នាជិះម្តងៗ តើគ្នានឹងធន់បោលបទទៅ
 ម្តេចបាន ទំនាំទៅដល់ស្រុកកំពង់លាទនេះ ឃើញជាបមបាក់កំ
 ឡាំងលក់ពុំបានចំណេញប្រាក់ដំពុំខាន អ្នកឯងឆ្លួតទេឬ កូនលា
 គ្នាទៅតូចហើយមកប្រួតជិះគ្នាយ៉ាងនេះ ម្តេចមិនដឹកនាំទៅ
 វិញ?។

ចៅអាពុកនិងកូនបានឮមេធាវីបន្ទោសដូច្នោះក៏ចុះពីខ្នងលា
 នាំគ្នាដឹកបណ្តើរលាទនោះ ឆ្ពោះទៅកាន់ស្រុកកំពង់នោះហោង។
 លុះមកដល់ទីច្រើនចំការមួយ ពុំមានផ្លូវនឹងដឹកទៅទើបអាពុក
 និងកូន នាំគ្នាដឹកលាទដឹកកាត់ចំការ ទើបដល់គមនាទាន់ធ្វើស្រែច
 ដើរកាត់កន្លែងនឹងទៅទៀត អ្នកបំបែកបានឃើញចៅទាំង
 ពីរ ដឹកលាទដឹកកាត់ចំការដូច្នោះ ក៏ស្រែកទៅថា "ទើបអ្នកដឹកលា
 ទីចំការយើងនេះ យើងមិនទាន់កាប់គាស់ ដុតរំលីងឲ្យស្អាតទេ
 សឹងប្រកបដោយបន្ទាដំឡូងខ្សា បន្ទាឃ្មុំ បន្ទាប្រូស្រីជាដើម
 អ្នកដើរទៅមកតោងប្រយ័ត្នបន្ទាវាមុតអើរូបអ្នកឯង មានលា
 ជាពាហនៈសម្រាប់ជិះ ម្តេចឡើយមិនជិះវា ទៅនាំគ្នាដឹកវាវិញ

អ្នកឯងឆ្លួតទេឬ មានលាហើយមិនជិះស្លឹកដឹកដើរឲ្យបន្ទាមុត
 ដូច្នោះ ទើបអ្នកដឹកលាអើយ! ចូរនាំគ្នាឡើងជិះវាទៅទុកវាធ្វើ
 ស្តេចអី លាសេះគេទើបដឹកជិះវាជាធម្មតាទៅនាទលាកិយនេះ
 ឯង"។

ចៅអាពុកនិងកូនបានឮអ្នកបំបែកតែចេញដូច្នោះក៏បែរមក
 និយាយគ្នាថា "យើងផ្តាបចិត្តមនុស្សលោកិយនេះមិនបានទេ កាល
 ដើមយើងនាំគ្នាទើបដឹកនោះគេនិន្ទាម្តងទៅហើយដល់ក្រោយឲ្យ
 កូនជិះក៏ត្រូវគេនិន្ទាថាឯងមិនដឹងគុណអាពុក ដល់ក្រោយឲ្យអា
 ពុកជិះវិញ ត្រូវមេស្រីក្រមុំវាមិនគាប់ចិត្តនឹងតាចាស់វានាំគ្នា
 និន្ទាផ្សេងៗ ដល់ក្រោយឡើងជិះទាំងពីរនាមេធាវី ត្រូវមេ
 ធាវីនិន្ទាថាលាស្នាក់ស្នើសជិះពីរនាក់មិនបាន ដល់ឡើងនេះ យើង
 ដើរដឹកវាវិញ ក៏ត្រូវអ្នកបំបែកនេះនិន្ទាតែចេញថា មានលា
 ហើយម្តេចក៏មិនជិះអើតម្រាយ៉ាងនេះ ទើបរូបលាមួយនឹងផ្តាប
 លោកិយមិនគាប់ទៅបាន"។

នឿយនេះ បានគតិដល់បុគ្គលអ្នកគិតវកខ្មុបាយកលឲ្យផុត
 អំពីពាក្យគេនិន្ទា គឺទោះជាចេះយ៉ាងណាៗ ក៏ពុំមានឱកាសនឹង
 គេចឲ្យផុតពាក្យលោកិយទៅបាន មនុស្សក្នុងលោកិយនេះ

ននណានឹងទៅជាប់ឲ្យត្រូវចិត្តគ្រប់រូបបាននោះ គឺគាប់ឯណោះ
 ខុសឯណោះយ៉ាងនេះ មានជាធម្មតា កុំថាយើងជាមនុស្សនឹង
 មនុស្សផ្តាច់គ្នាឡើយ ទោះទេវតាទេវតាបុត្រផ្សេងៗនិយមនុស្ស
 ក៏ផ្តាច់ពួកមនុស្សមិនត្រូវដូចគ្នា ដូចយ៉ាងសុរិយទេវតាបុត្រ គឺថ្ងៃ
 រះថ្ងៃលិចមានជាប្រក្រតីសព្វថ្ងៃនេះ ទេវលាព្រឹកឡើងថ្ងៃរះពី
 ទិសខាងកើតមក លុះល្ងាចថ្ងៃលិចបាត់ពន្លឺទៅទិសខាងលិច
 សុរិយគតិដើរស្មើដើរមានកំណត់ គឺមួយថ្ងៃ១២ ម៉ោងមួយយប់
 ១២ ម៉ោងដូចគ្នា យប់ថ្ងៃមានកំណត់យ៉ាងនេះ នៅផ្តាច់ចិត្ត
 មនុស្សក្នុងលោកិយនេះមិនត្រូវ គង់មានពួកខ្លះថា ថ្ងៃនេះ យប់
 នេះម្តេចយូរម្ល៉េះ ម្តេចឆាប់ម្ល៉េះ ម្តេចក្តៅម្ល៉េះ ម្តេចត្រជាក់
 ម្ល៉េះ ពោលតិះដៀលយ៉ាងនេះជាដើម ក៏ឯយប់និងថ្ងៃមិនគាប់
 ចិត្តមនុស្សនោះ ព្រោះមនុស្សនោះមានប្រាថ្នាចង់ឆាប់ចង់យូរ
 ដោយចិត្តខ្លួនឯង ដូចយ៉ាងមនុស្សណាដែលត្រូវទោសលោកឲ្យ
 ដាក់គុក ទើតកំណត់ថាអ្នកឯងនៅ១០ ថ្ងៃឬ១ខែទៀត នឹងរួច
 ចាកទោសនេះ មនុស្សនោះចង់រួចឆាប់ ទន្ទឹងដល់ខែដល់ថ្ងៃ
 នឹងរួច ក៏តាំងរាប់ តាំងគិតទៅ ការដែលរាប់ដែលគិតនោះ ថា
 ថ្ងៃអ្វីក៏យូរម្ល៉េះ ខែអ្វីក៏យូរម្ល៉េះ ពាក្យថាថ្ងៃយឺតយូរ ខែយឺត

យូរនោះ បានខាងមនុស្សដែលចង់រួចពីគុកនោះឯង ។
 មនុស្សពួកណា ជួលផ្ទះជួលទូកគេនៅលុះដល់ខែម្ចាស់គេទៅ
 ទាតប្រាក់យូល មនុស្សពួកនោះសឹងពោលថាថ្ងៃខែអ្វីក៏ឆាប់
 ម្ល៉េះ រកទើតនិរកប្រាក់ម្តេចទាន់ ។ ពាក្យថាថ្ងៃខែឆាប់នោះ
 បានខាងមនុស្សដែលជួលផ្ទះគេនៅនោះឯង ។ ពាក្យអស់នេះ
 សមដោយបទបាលីក្នុងគម្ពីរលោកនីតិថា៖

ទីឃា ជាតរតោ រត្តិ
 ទីឃំ សន្តស្ស យោជនំ
 ទីឃោ ពាលានសង្ការោ
 សន្តម្ហំ អរិជានតំ ។

ប្រែថា យប់យូរទើតអ្នកគេឯមិនលក់ឯង យោជន៍យូរឆ្ងាយ
 ទើតទើតអ្នកចរ សង្ការយូរឆ្ងាយទើតនិករ ពាលពុំចេះធម៌
 ទៅនិព្វាន ។

មួយទៀតលោកថា អ្នកដេកចង់ក្រោកថាយប់យូរ អ្នកដើរ
 គិតគួរថាយោជន៍ឆ្ងាយ ពាលពុំចេះធម៌ទាំងឡាយ សង្ការ
 ទើតឆ្ងាយនិព្វាន ។

ចប់តម្រាគតិផ្តាច់លោកមិនត្រូវទី ៣៧

ទេវ្យងចៅចាក់ស្មគ

មានបុរសម្នាក់ហៅថា ចៅចាក់ស្មគ ទិដ្ឋិមួយចៅនោះ ទឿង
 ទៅលើចុងភ្នំតា តាំងកាត់ចេញស្លឹកភ្នំតាចាក់ធ្វើជាស្មគធំៗ
 បានច្រើនហើយ ក៏ច្រតអនុប្រាសព្រូចាប់បណ្តើរគិតបណ្តើរថា
 អញចាក់ស្មគបានច្រើនហើយ អញយកទៅលក់ឲ្យគេអញ
 បានប្រាក់១ ទេវ្យល ឆ្មួចអញទៅទិញមេមាន់គេ បានមកចិញ្ចឹម
 មនាដល់យូរទៅមេមាន់ វាបង្កើតកូនសាយច្រើនទឿងហើយ
 អញលក់មាន់នោះឲ្យគេ អញបានប្រាក់៥ ទេវ្យលហើយអញ
 ទៅទិញកូនជ្រូកគេមកចិញ្ចឹម លុះកូនជ្រូកនោះធំទឿង អញ
 លក់ទៅទេវ្យត បានប្រាក់១០ទេវ្យល ហើយអញទៅទិញកូន
 គោ កូនសេះមកចិញ្ចឹម ដល់វាធំទឿងអញលក់ទៅទេវ្យតបាន
 ប្រាក់កាន់តែច្រើនៗ ទឿងដល់មួយរយពីររយទេវ្យល អញ
 ទិញស្រែទិញចំការ ទិញភូមិលំនៅៗ ជាសុខសប្បាយហើយ
 អញធ្វើស្រែបានស្រូវច្រើន អញលក់ស្រូវ លក់ផ្លែឈើបាន
 ប្រាក់ដល់បីរយបួនរយ អញដណ្តឹងកូនក្រមុំគេយ៉ាងល្អ ធ្វើជា
 ភរិយា ដល់នៅយូរទៅ អញមានកូនបុរសមួយអញស្រឡាញ់
 ពេកណាស់អញលោះខ្ញុំស្រីម្នាក់ ឲ្យជាភរិយាទេវ្យតកូនអញកុំឲ្យ

ប្រពន្ធអញវាពិបាកនឹងកូនចៅតទៅ ថាបើមេទាសីនោះ វា
 បីទ្រពកូនអញមិនប្រយ័ត្ន ធ្វើឲ្យកូនអញដួលចុះ អញនឹងទះ
 តប់ធាក់ក្បាលវាកុំឲ្យវាធ្លាប់ ។

ចៅនោះគិតក្លិនសតិទៅដល់ធាក់ទាសី យាវជើងធាក់ទៅ
 លើធាក់ភ្នំតា ដោយពេញកំទ្រាំកំធាក់ចុះចាកចុងភ្នំតានោះ
 មួយរំពេច ចៅនោះមានស្មារតីស្រវ៉ាចាប់ចុងស្លឹកភ្នំតាជាប់
 ព្យួរតែងតាង នឹងស្រវ៉ាចាប់ធាក់ទឿងទៅទិញកំពុំរួច នឹងទម្លាក់
 កំខ្លួនចុះមកដីខ្លាចក្តីស្លាប់ ព្រោះភ្នំតានោះទើលខ្ពស់ ចៅនោះក៏
 បានក្តីទុក្ខទេវ្យនា ដោយតោងចុងស្លឹកភ្នំតានោះឯង ។

គ្រាកាលនោះមានទ្រមាក់ដំរីម្នាក់ បរដំរីមកត្រង់ដើមភ្នំតា
 នោះ ទើបចៅស្មគស្រែកអង្វរទៅថា "ឱ! អ្នកបងអើយ!
 មេត្តាជួយយកអាយុខ្ញុំបានក្នុងគ្រានេះ ជួយដាក់ខ្ញុំបានផង បើខ្ញុំ
 បានឆ្លុះអាយុម្តងនេះខ្ញុំនឹងទៅនៅជាខ្ញុំបំរើអ្នកបង" ។
 ឯទ្រមាក់ដំរីបានឃើញបានឮដូច្នោះ ក៏បរដំរីទៅខាងក្រោម
 ដើមភ្នំតាហើយក្រោកឈរទឿងលើខ្នងដំរី ដើយទៅនឹងទទួល
 ចាប់ជើងចៅនោះ នៅពុំទាន់សីបល្ល័ញ្ច្រើនជើងជាន់ខ្នងដំរី ឯដំរី
 នឹងថាម្ចាស់ឲ្យដើរទៅ វាក៏ដើរចេញអំពីទីនោះទៅ ឯចៅទ្រ

មាក់ក៏ចាប់ដឹងចៅចាក់ស្មុគនោះជាប់នៅទីតងតោង ទើបទ្រែស
អង្វរទៅចៅចាក់ស្មុគនិញថា "ចូរអ្នកចាប់បុគ្គលិកត្នោតឲ្យជាប់
កុំទើលងទើដឡើយ បើខ្ញុំប្រជុំជីវិតម្តងនេះ ខ្ញុំទទួលគុណអ្នកដាក់
លើក្បាលនឹងទៅជាខ្ញុំបំរើអ្នកហោ" ។

ឯចៅចាក់ស្មុគឆ្ងាយទើដណាស់ក៏ទ្រែសកថា "ចូរទើលងចាប់ដឹង
យើងទៅ យើងធ្ងន់ឆ្ងាយទើដណាស់ ទើតខំចាប់យ៉ាងនេះមុខជាស្លាប់
ហើយ ចូរទើលងចាប់ដឹងយើងទៅ" ។

ឯចៅទ្រមាក់ចេះទើតអង្វរថា "សូមអ្នកមេត្តាចាប់ខាងលើឲ្យ
ជាប់ ខ្ញុំមិនហ៊ានទើលងទើដខ្ញុំពីដឹងអ្នកទេទ្រែកងធ្លាក់ស្លាប់ធ្វើម្តេច
ជាគ្រោះកាចនាំឲ្យបានក្តីទុក្ខយ៉ាងនេះ" ។

គ្រានោះមានចៅក្បាលទំទើពក៤ នាក់នាំគ្នាទៅដឹកអញ្ចូង
ឯបឹងធំ ដើរទៅត្រង់ចៅទាំងពីរនោះឯង ចៅទាំងពីរបានឃើ
ញចៅទំទើពកទាំង៤នាក់ ក៏ស្តីអង្វរថា "លោកអុំ លោកមាអើយ
ជួយយកអាយុខ្ញុំបាទផង បើខ្ញុំបាទបានប្រជុំជីវិតហើយ នឹងទៅនៅ
ជាខ្ញុំបំរើលោក" ។ ចៅទំទើពកបួននាក់ឮដូច្នោះក៏ថា "យើងនឹង
ឡើងទៅជួយដាក់ឯណាបាន បើចៅនៅទីតងតោងព្យួរនឹង
បុគ្គលិកត្នោតយ៉ាងនេះ" ។

ចៅទាំងពីរក៏ថា "ឲ្យលោកអុំ លោកមាយសកាន់កាងអញ្ចូងជា
៤ មុមឲ្យជាប់ខ្ញុំបាទទាំងពីរនាក់នឹងលោតទៅក្នុងអញ្ចូងនោះ
ឯង" ។

ឯចៅទំទើពកទាំង៤ នាក់ក៏ធ្វើតាមទើបនាំគ្នាកាងអញ្ចូងជា៤
ជ្រុងហើយយកបុគ្គលិកខ្លួនចងព័ន្ធកន្យងខ្លួនស្រេច ហើយក៏ហៅ
ចៅទាំងពីរនាក់ឲ្យទំលាក់ខ្លួនចុះមក ចៅទាំងពីរក៏ទំលាក់ខ្លួនចុះ
ទៅលើអញ្ចូងព្រមគ្នាមួយទំពេច ។

ឯអញ្ចូងនោះ លុះត្រូវទើម្នាក់ចៅពីរនាក់ ក៏ដូចជាគេក្រន្តាក់
នួបចូលគ្នាចៅទំទើពក៤ នាក់ក៏ប្រទាញនួបដូចគេបោលចូល
ទង្គិចក្បាល នឹងក្បាលគ្នាឯងទើបកខ្លួនខាងក្នុង ដួលចុះដល់មរណ
កាលទាំងបួននាក់នៅក្រោមដើមត្នោតនោះហោង ។

ឯចៅទាំងពីរនាក់បាននួបក៏ស្លាប់អំពីបុគ្គលិកត្នោតហើយបានឃើ
ញចៅទំទើពកទាំងបួនស្លាប់ដូច្នោះក៏និយាយគ្នាថា យើងបាននួប
ជីវិតនេះ ព្រោះតាទំទើពកតាតជួយកាន់អញ្ចូងដីឡើង ឲ្យយើង
លោតមកឥឡូវនេះជាកម្មតាតមកស្លាប់ទាំងអស់ ដូច្នោះយើងនឹងគិត
សងគុណយ៉ាងមេច បើយើងនឹងចាត់ទើបដុតដានធ្វើឈាបនកិច្ច
នួងគុណតាតទៅ ទ្រែកងមេស្រុកចៅហ្វាយស្រុក គេដាក់ទោស

ឯងថាវាយមនុស្សសម្លាប់គេនឹងចាប់ឯងទៅធ្វើទោស នឹងប្រាប់
គេតាមត្រង់គេក៏ពុំជឿឯង ព្រោះពុំមានបន្ទាល់សាក្សីជាទីអាង
ជាការនាំឲ្យកើតទោស កើតទុក្ខទៅមុខទៀតបើដូច្នោះយើង
នាំគ្នាកាយដឹកបំសពគាត់ហើយ សូមខមាទោសនឹងគាត់ទៅចុះ។

ចៅទាំងពីរពិគ្រោះយល់ព្រមគ្នាហើយ ទើបកាយដឹកបំសពចៅ
ទំពែកទាំង៤នោះ ហើយសំពះស្មាលាទោសតាមទំនៀមស្រេច
ហើយ ចៅទាំងពីរក៏លាគ្នាទៅកាន់លំនៅទីនគរភ្នំទីទេហោង។

ទៀងនេះ បានគតិដល់បុគ្គលអ្នកគិតវិតក្កតាមអារម្មណ៍នាំ
បទ្ទិណ្ឌតទៅតាមអារម្មណ៍នោះ កើតភ្លើសតិ ភ្លើចស្មារតី ភ្លាត់
ទៅទាំងកាយផង ឯចៅទ្រមាក់ដំរីបានសេចក្តីប្រមាទ ទៅទុក
ចិត្តសត្វតិរច្ឆានគឺខ្លួនជាន់លើខ្នងដំរី ឈោងទើងទៅចាប់ជើងចៅ
ចាក់ស្មុគជាងមិនស៊ប់ ក៏ទ្រេតទ្រោតទៅមក ដំរីក៏នឹកសញ្ញាថា
ម្ចាស់ឲ្យដើរទៅ ទើបវាដើរចេញទៅ ខ្លួនក៏ចាប់ជើងចៅ
ចាក់ស្មុគនោះជាប់ បានក្តីភិតភ័យនិងក្តីស្លាប់មហិមា។

ឯសេចក្តីស្លាប់នេះ ជាសភាវៈបុគ្គលខ្លាចក្រែកពេកណាស់ដូច
ចៅចាក់ស្មុគភ័យនិងក្តីស្លាប់ ក៏ទទួលជាខ្ញុំបំរើចៅទ្រមាក់ដំរី។
ចង់បានគេជាខ្ញុំដល់មិនសមក្តីប្រាថ្នា ក្តីភ័យនិងមរណកាលដល់ខ្លួន

វិញក៏ត្រឡប់ទទួលខ្លួនជាខ្ញុំអ្នកចាក់ស្មុគនោះវិញ ហេតុនោះ
បានគតិថា ក្តីមរណភ័យនេះទើបមាននៅលើបុគ្គលណាហើយ
បុគ្គលនោះ អាចហ៊ានទទួលជាបាទីជាខ្ញុំគេបានទាំងអស់ ព្រោះ
ក្តីស្រឡាញ់អ្វីៗមិនស្មើនឹងស្រឡាញ់ជីវិតទីនគរភ្នំទេហោង ឯចៅ
ទំពែកទាំងបួនជួយយកអាយុគេ ដោយឥតបញ្ញានឹងពិចារណា
មើលទម្ងន់មនុស្សពីរនាក់ ទើបលំទំលាក់ចុះក្នុងអព្វាងនោះខ្លួន
នឹងទ្របានប្តូរពុំបាន ដល់ទ្រពុំបានដោយកំលាំងឆ្លងទ្រូងអព្វាង
ប្រទាញរួបរួម ទាញទាំងខ្លួនឲ្យដល់គ្នាទើបកក្បាលស្លាប់ខ្លួន
ឯងវិញ ក្តីប្រាថ្នាពុំសុំទេចទៅបាន។

ក៏ឯចៅចាក់ស្មុគនោះ លុះក្តីតាមវិតក្កតិភ្លើសតិភ្លាត់ជើងធ្លាក់
ធ្លាក់គ្នា ធ្លាក់ទាំងខ្លួនបាននូវក្តីទុក្ខទេវទនាដូចពណ៌នាមកនេះ
គួរអ្នកប្រាជ្ញដឹងដោយទោសកាមវិតក្កតិ គឺពុំមានសតិដាស់តឿន
ខ្លួនទៀង។

មួយទៀត មានទៀងស្រីក្តីម្នាក់ ធ្លាក់ចិត្តគិតចុះក្នុងកាមវិតក្ក
បានដល់នូវក្តីក្តៅក្រហាយចិត្តជាប្រកាយ និទាននោះមានសេចក្តី
ដូច្នោះ។

មានស្រីម្នាក់ជាអ្នកក្រ ទើបមួយទៅទទួលទឹកដោះគោគេបាន

ហើយដាក់និងក្នុងមូលដើរទៅ លុះដល់កណ្តាលផ្លូវនោះនោះកើត
 តាមនិតក្កតិថា កាលណាអញ្ចូទៅលក់ទឹកដោះនេះ បានប្រាក់
 ច្រើនហើយអញ្ចូនិងទិញមេមាន់មេទាមកចិញ្ចឹម ដល់យូរទៅ
 មេមាន់មេទាបង្កើតកូនសាយច្រើនឡើង អញ្ចូលក់បានថ្លៃ
 ប្រមូលប្រាក់បានច្រើន អញ្ចូនិងទិញមេគោមេពទីពមក
 ចិញ្ចឹមឲ្យបានច្រើនឡើងអញ្ចូផ្ទះដង្ហោលក់ទឹកដោះ កើតជា
 អ្នកមានធំ អញ្ចូផ្ទះផ្ទះថ្មីពីរជាន់នៅ អញ្ចូលោះខ្ញុំស្រី ខ្ញុំប្រុស
 ច្រើនក្នុងការអញ្ចូជានាយដង្ហោអញ្ចូលក់ក្នុងមួយព្រឹកៗ បាន
 ប្រាក់រាប់រយរាប់ពាន់ព្រាន់ទាំងឡាយសឹងកោតខ្លាចអញ្ចូទាំង
 អស់ ដល់មានការធ្វើបុណ្យអ្វីៗ អញ្ចូនិងបរិច្ចាគទ្រព្យប្រដាប់
 ការបុណ្យនោះឲ្យសប្បាយ អញ្ចូជួលស្នាក់ជួលស្នាក់មកលេង
 ហើយអញ្ចូក៏នាំឲ្យគេមើលផង។

នាងនោះគិតបណ្តើរដើរបណ្តើរ ក៏ភ្លេចសតិភ្លេចអាត្មាលើក
 ទីដទាំងពីរនាំចាក់ក្បាច់លោតយ៉ាងទំនងក្បាច់ស្នាក់បារាំង តាំង
 រករកខ្លួនទៅផ្សេងៗ ឯក្នុងទឹកដោះទីដល់ទូលលើក្បាលនោះ
 ក៏ហក់ធ្លាក់ដល់ដីបែកក្របីទឹកដោះអស់ម្តង ទើបនាងនោះដឹង
 ខ្លួនថាខ្លួនគិតហួសគិតផ្លាស បងទឹកដោះអស់ដើមទុនក៏ស្តាយទឹក

ដោះនោះទ្រែកពន់ពេក ហើយក្តៅក្រហាយចិត្ត បន្ទោសខ្លួនឯង
 ទៅផ្សេងៗហោង។

តម្រាមក្តៅចិត្តឯងនេះ កើតដោយអំណាចគិតចង់បានវត្ថុកាម
 ក៏លេសកាម ហៅថាកាមនិតក្កតិមនពិតនិតក្កតិប្រកាសគឺ កាមនិ
 តក្កតិ ព្យាបាទនិតក្កតិ វិហិត្យនិតក្កតិ វិហិត្យនិតក្កតិ ប្រកាសនេះបើមាន
 នៅលើរូបបុគ្គលណាហើយ នាំរូបបុគ្គលនោះឲ្យដល់នូវវត្ថុក្តៅ
 ក្រហាយចិត្តក្នុងកាលក្រោយ ហើយជាគោតឲ្យកើតគេងពុលក់
 ស៊ីពុំសា ធ្វើកាយឲ្យស្លាប់ស្លុមទ្រមចូលទៅក្នុងភ្លើងដាច់ជាអាប
 គួរចូលចិត្តចុះ។

មួយទៀត ការមិនគួរគិតហើយគិតនេះជាទីនាំចិត្តឲ្យវង្វេង
 ឆ្គួតទៅផ្សេងៗ អ្នកប្រាជ្ញលោកពោលទុកក្នុងគម្ពីរលោក
 និតថាដូច្នោះ ៖

- អបត្ថេយ្យំ ន បត្ថេយ្យ
- អនិទ្ទេយ្យំ ន ចិទ្ទេយ្យ
- សភារមេ ចិទ្ទេយ្យ
- កាលំ មោឃំ អនិទ្ទេយ្យ។

ទ្រែបថា កុំប្រាថ្នាការមិនគួរប្រាថ្នាបាន កុំគិតអានការមិនគួរ

បុគ្គលតិក គួរតិក តែកានសភាពរបស់ពិត កុំប្រាថ្នាកុំទៅតិក
កានទទេ ។

ចប់តម្រាមរិតក្នុងទី ៣៨។

ទេវ្យឯសត្វហង្សនិងអណ្ណិក

មានហង្សមួយគូទើតនាំគ្នាទៅលេងទឹកស្រះ១ ជានិរន្តរ៍
បានយកអណ្ណិកមួយជាសម្លាញ់ ។ ឯអណ្ណិកនោះ ទើតហង្សមក
លេងទឹកកាលណា ក៏វាចេញមកនិយាយចរចាប្រស្រីយជាមិត្ត
និងគ្នា លុះនៅយូរទៅ ស្រះនោះកើតរីងហួតទីហង្ស អណ្ណិក
និងនៅពុំបាន ទើបនិយាយនិងហង្សថា "សម្លាញ់អើយ! ខ្ញុំឯង
និងនៅអាស្រ័យ ក្នុងស្រះនេះតទៅទៀតពុំបានឡើយ ព្រោះ
ឥតទឹក ដូចសម្លាញ់ឃើញស្រាប់ហើយ" ។

ឯហង្សទាំងអស់គ្នាថា "បើដូច្នោះមានទឹកយើងនាំគ្នាទៅអា
ស្រ័យឯមហាបារាយណ៍នៅខាងជើងទីព្រៃហិមពាន្តឯនោះទិញ
ចុះ ដ្បិតស្រះនោះប្រជាធំទូលាយសប្បាយ ទាំងផលផលទាំង
ឡាយជាភក្សាហានក៏បរិបូណ៌ គួរសម្លាញ់ឯងទៅនៅឯមហា
ស្រះនោះចុះ" ។ អណ្ណិកឮហង្សថាដូច្នោះ ក៏តបថា "ខ្លួនខ្ញុំឯង
ជាសត្វជើងខ្លី លូនដោយទីផែនដី ធ្វើម្តូចនិងទៅដល់មហាស្រះ

នោះបាន? ។

ហង្សទាំងអស់គ្នាថា "កាននាំសម្លាញ់ទៅកាន់មហាស្រះនោះជា
ភ្នាក់ងារយើងនាំទៅដោយផ្លូវអាកាស គឺយើងខាំពាំឈើស្លែង
ឲ្យសម្លាញ់ឯងខាំ តោងពីក្រោមឲ្យជាប់យើងទាំងអស់និងហើរ
នាំទៅ" ។

អណ្ណិកបានស្តាប់ដូច្នោះ ក៏ព្រមតាមទើបហង្សទាំងអស់ទៅ
កាត់ឈើស្លែងបាន ក៏ពាំទាំងសងខាងឲ្យអណ្ណិកខាំតោងពីក្រោម
ហើយហង្សបានហាមអណ្ណិកថា "ចូរសម្លាញ់រក្សាមាត់ឲ្យជិត
ទោះទៅឃើញអ្វីៗក្តី ឬបានឮសព្ទអ្វីៗក្តី កុំបីហាមាត់សួរឬ
និយាយពីអ្វីៗឡើយ ព្រោះកានដើរដោយផ្លូវអាកាសនោះក្រ
លំបាកណាស់ ទើតភ្លាត់មាត់កាលណាក៏និរាសក្នុងកាលនោះ ហេតុ
នោះចូរសម្លាញ់ប្រយ័ត្នមាត់កឲ្យមែនទែន" ។ ហង្សទាំងអស់
ហាមប្រាមអណ្ណិកស្រេចហើយ ក៏នាំគ្នាខាំពាំឈើស្លែងជាបង្កង
ហើរហោះផ្លោះឡើងលើអាកាសទេវហាសី មានភក្រាតម្រង់ទៅ
ឧត្តរទិស ។

លុះមកដល់កណ្តាលនគរពោធិសី បណ្តាក្មេងទាំងឡាយ បាន
ឃើញហង្សហើរពាំនាំអណ្ណិកដូច្នោះ វាក៏បង្កកហោត្នាតិកកង

នំពងឡើងទាំងស្រុងក៏ស្រែកប្រាប់គ្នាថា "ខ្ញុំយកគ្នាឃើង ឯងមើល
ហង្សនាំអណ្តើកនោះ យ៉ាងជាវាយកទៅស៊ីឯលំនៅ ហើយ
ឯង" ។

ឯអណ្តើកបានឮពាក្យកូនក្មេងថា ហង្សនាំអណ្តើកយកទៅ
ស៊ីដូច្នោះ ក៏ខឹងនឹងកូនក្មេង គិតថាអាចក្មេងអស់នេះវាស្លៀកប្រមាថ
មាក់ងាយអញពេញទីជាម្តងគួរប្តូរ ហង្សជាសម្លាញ់វានាំអញ
ទៅទុកឯមហាស្រះឯណោះទេ នេះវាមកនាំគ្នាពោលថាហង្ស
នាំអញទៅស៊ីនិញ អណ្តើកគិតដូច្នោះហើយក៏កើតទោសនឹង
ពួកក្មេង ហាមាត់ឡើងនឹងជេសពួកក្មេងនោះ និមិត្តទេតហាមាត់
ឡើងកាលណា ក៏ធ្លាក់អំពីឈើបង្កប់ចុះមកដល់ផែនដីត្រូវនឹងដី
នឹងដីថ្ម ទើបកស្មកជាភាគ តូចភាគធំដល់នូវក្តីមរណកាល កណ្តាល
ព្រះនគរពោធិសី បណ្តាក្មេងប្រុសស្រីក៏នាំគ្នាទើសសាច់អណ្តើក
កនោះយកទៅឲ្យទើមឱ្យវាស្លបរិភោគហោង ។ ឯហង្សទាំងពីរ
កាលណាបើអណ្តើកបូតមាត់ភ្លាត់ចាកឈើស្មៅធ្លាក់ស្លាប់ហើយ
ក៏នាំគ្នាចោលឈើស្មៅនោះចេញចាកមាត់ទីនគរពោលថា
"អាអណ្តើកវាមិនដឹកលំនៅក្នុងឱវាទខ្លួនហាម បានជាដល់នូវក្តី
និនាសយ៉ាងនេះ" ថាហើយក៏នាំគ្នាហើរទៅកាន់លំនៅទីនគរពោល

និញហោង ។

ទើងនេះ បានគិតដល់បុគ្គលអ្នកមិនសង្ឃឹមបុរាណ គឺមិន
នក្រមាត់ឲ្យល្អ បាននូវក្តីទុក្ខទោសនិនាសប្រាណដូចអណ្តើក
នោះឯងគួរប្រុងចិត្តចុះ ។

អនិច្ចាអណ្តើក អណ្តាតខ្លឹកៗ បើកមាត់ជេសក្មេង និមិត្តហា
មាត់ ភ្លាត់ចាកឈើស្មៅ ធ្លាក់ស្លាប់ខ្លួនឯង ព្រោះមាត់រើស ។

**ចប់តម្រាមពីសមាត់ជាគតិទី ៣៩។
ទើងសត្វរាជសីហ៍ស្រឡាញ់មេគោ**

មានសត្វរាជសីហ៍មួយ ជើរទៅឃើញមេគោរបស់នាយ
គោបាលម្នាក់ក៏មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធស្រឡាញ់ស្នេហា ចូលទៅសេព
កាមដោយមេគោឆ្ងល់ហើយក៏ចូលទីព្រា ។

អាការរាជសីហ៍សេពនឹងមេគោនោះមិនទើតម្តងឡើយ សឹង
ចូលទៅសេពសព្វៗទីថ្ងៃ ឯមេគោទាំងឡាយ តាំងទើតពីរាជសីហ៍
ចូលកាល់ទើយៗមក ក៏ស្តាប់ស្តមទ្រមមាឌ ហើយទាំងមានក្តីភិត
ភ័យខ្លាចរាជសីហ៍នោះផង ឯទឹកដោះសោតក៏ចេញមិនបរិបូណ៌
ដូចអំពីមុនឡើយ ។

នាយគោបាល កាលបើបានឃើញរាជសីហ៍ចូលកាល់មេគោ

ទាំងឡាយរបស់ខ្លួនទើតសព្វៗទីថ្ងៃដរាបដល់មេត្តាទាំងឡាយ
ស្តាប់ស្តាប់ម្រាមមាឌ និងវិធីយកទឹកដោះពុំស្ងប់បាន ដូចកាលមុនៗ
ដូច្នោះ ក៏នាំសេចក្តីនុះ ទៅជំរាបដល់មហាសេដ្ឋី ជានាយធំឲ្យ
ប្រាប់មហេតុសព្វប្រការ មហាសេដ្ឋីក៏ប្រាប់ឲ្យនាយគោបាល
ប្រកបថ្នាំពិសពុល យកទៅលាបគូថលាបទោមទ័នមេត្តាទាំង
ឡាយនោះ ដើម្បីបំពុលរាជសីហ៍ក្នុងកាលទីដល់នាមកលិធានម
លិធានគូថមេត្តានោះៗឯង។

ឯនាយគោបាលក៏ចេញមកសួរថ្នាំពិស បានហើយក៏នាំទៅ
លាបកាយទ័នមេត្តា តាមពាក្យមហាសេដ្ឋីបង្គាប់នោះឯង។

ឯរាជសីហ៍នោះលុះពេលព្រឹកឡើង ក៏ចូលទៅក្នុងហ្វូងគោ
ដល់ហើយក៏ទៅប្រលោមស្នេហា តាំងលិធានកាយលិធានគូថទ័នមេ
ត្តានោះឯង លុះពាល់ត្រូវថ្នាំពិសនោះកាលណា ក៏កើតពុល
ដាលផ្សែងផ្សាយប្រកាច់ដួលចុះ ដល់នូវមរណកាលកណ្តាលល
ហ្វូងគោនោះហោង។

សីហ៍អើយសីហ៍ ល្អប្រពោះគូថគោ ដោយឥតប្រាជ្ញា
គិតស្វែងទីតកាម កើតញ្ជាមស្នេហា មិនពិចារណា ឲ្យយល់ខុស
ត្រូវ។ ខ្លួនជាសត្វព្រៃ ជាតិគោទីទីទេ ខុសពូជពង្សផ្សេង គួរឬ

ទៅធ្វើ អំពើជំនោ លិធានពាល់ត្រូវថ្នាំពិសពុលក្រើយ។

ចប់តម្រាបុគ្គលស៊ីបុលិធាហារមិនពិចារណាជាគតិទី ៤០។

មានសត្វពានរមួយ អាស្រ័យនៅខាងបណ្ណសាលាអាស្រមទ័ន
ព្រះមហាប្ញសីបរមពោធិសត្វ ស្វានោះជាសត្វច្រើនច្រើន រតីស
ក្នុងកាសសពកាម ទើតឃើញលោតទៅរក ហើយយកអង្កជាតិវា
ដាក់ក្នុងនន្ទត្រចៀក នន្ទប្រមុះទ័នព្រះបរមពោធិសត្វ ធ្វើអាកាស
កាសលោកិយទៅតាមភាពពាលផ្សេងៗ។

ឯបរមពោធិសត្វបានយល់ស្វាធ្វើអាកាសដូច្នោះព្រាអង្កនិងបាន
ប្រហារទះទាត់ស្វានោះចេញ ក៏ឥតអង្កមាន ព្រោះព្រះទ័យ
តាំងនៅក្នុងកិច្ចចំរើនឈានសមាធិគុណ ឯកិរិយាពាលរចៀត
ចៀនធ្វើនូវអសទ្ធម្មជាផ្លូវមេប៉ុននិងសោតទ្វារ យានទ្វារ ទ័ន
ព្រះមហាសីបរមពោធិសត្វនោះទើតឃើញៗ ចៀងៗមក។

លុះនៅយូរមក មានកាលទីថ្ងៃមួយ ចៅពានរចេញទៅស្វែង
រកអាហារនិងបរិភោគ បានទៅឃើញអណ្តើកខ្មៅ១ ហាមាត់
ដេកលក់នៅក្នុងទី១ ពានរជាសត្វរតីស ក៏ចូលទៅហើយ ដាក់
អង្កជាតិខ្លួនទៅក្នុងមាត់អណ្តើក ធ្វើអសទ្ធម្មដោយទ្វារមាត់
អណ្តើកនោះឯង។

ឯអណ្ណេកនោះ លុះភ្នាក់ដឹងខ្លួនហើយក៏ខាំសង្កត់អង្គជាតិស្វា
 នោះ ខ្ជាប់ពុំទើលឯឡើយ ឯពាននក៏ឈឺពេតឡើយ តាំងបើកមាត់
 អណ្ណេកឲ្យហាក់បើកពុំបាន អណ្ណេកក៏រឹតទើតខាំសង្កត់ចុះ ពានន
 និយាយអង្វរសល្អឯលោមឲ្យអណ្ណេកទើលឯដូចម្តេចឲ្យ អណ្ណេកក៏
 ពុំទើលឯឡើយ ចៅពាននបានក្តីទុក្ខទេវនាពន់ពេកណាស់ ទើប
 គិតថា ក្តីទុក្ខអញ្ញាម្តងនេះជាទុក្ខធំបំផុតនឹងរកលោកអញ អ្នក
 ឯណា ជាពេទ្យជួយបន្ថោបដំរោគនេះយល់ពុំមាន មានទើតព្រះ
 ឥសីសីលាទើបអាចជួយទើករោគនេះបាន គិតហើយចៅពាននឱ
 នកាយទ្រុអណ្ណេកដោយទើដទាំងពីរ ដើរឱនទុក្ខក៏ប្រោសប្រាណ
 ចូលទៅកាន់ទីឋានទើព្រះបរមពោធិសត្វឲ្យ ទើបទៅយល់ពានន
 ទ្រុអណ្ណេកមកដូច្នោះ ក៏ប្រដាប់ហេតុនោះមួយទំពេចថា អស្វានេះ
 វាជាសត្វរតិស ធ្លាប់មកប្រឡូតប្រឡូនអញទើតឡើយឲ្យ ឥឡូវ
 ទៅត្រូវទើលមាត់អណ្ណេកឲ្យ កាលណានឹងអត់បានដូចអញគង់ខាំ
 ផ្ទាល់យ៉ាងនេះមិនទើលឯ គិតហើយព្រះឥសីក៏ត្រាសសួរចំអកទៅ
 កាន់ស្វានោះថា "ទើហចៅក្របីអើយ ទើថ្ងៃនេះចៅទើស្វងអាហារ
 ភោក្តា ចៅបានទើផ្លែខ្នុរ ឬទើផ្លែផ្លូវនយកមកប្រគេនអាត្មាចៅ
 ក្របី? ។"

ឯពាននឈឺនឹងអណ្ណេក វាមិតខាំខ្លាំងណាស់ក៏ធ្វើមុខជូនខំទូល
 ទៅថា " បពិត្រលោក ព្រះតាបសមានធម៌សប្បុរសប្រសើរ
 អើយ ខំព្រះកនុណានេះបាននូវក្តីទុក្ខទេវនា ទើតអំពីអណ្ណេកវា
 ខាំពូជឈឺស្មើនឹងស្លាប់ហើយ ព្រះគុណអើយ ជួយប្រោសមេត្តា
 បង្ហាមាត់អណ្ណេក ឲ្យពូជខំបានបើកចេញអំពីមាត់អណ្ណេកក្នុង
 ត្រានេះទៅ ឲ្យទើតខំបាននូវអំពីទុក្ខនេះហើយ ចាប់ដើមអំពី
 ទើថ្ងៃនេះទៅ ខំរាងចាលហើយ ខំទើលឯប្រព្រឹត្តការអសទ្ធម្មតទៅ
 ទើតហើយព្រះកនុណា" ។

ឯព្រះបរមពោធិសត្វ បានឮស្វាពោលពាក្យដូច្នោះ ក៏មាន
 ព្រះហឫទ័យអាស្វរកនុណា ទើបត្រាស់ទៅកាន់អណ្ណេកនោះថា
 "ទើហបាកច្ឆបះអើយ ចៅឯងជាកស្សបគោត្រ ឯខាងចៅក្របី
 ជាភោណ្ឌញ្ញគោត្រ គោត្រទាំងពីរក៏ពុំឆ្ងាយអំពីគ្នា ហេតុនោះ
 ចូរអាណិតមេត្តាអត់ទោសចៅក្របីនេះម្តងទៅចុះ ចូរទើលឯខាំ
 អង្គជាតិចៅក្របីនេះទៅ ដោយគ្នាទទួលខុសហើយទទួលរាង
 ចាលហើយ" ។ ឯអណ្ណេកបានស្តាប់ពាក្យពោធិសត្វហើយ ក៏ហា
 មាត់បើកឲ្យស្វានោះនូវចាកក្តីទុក្ខក្នុងកាលនោះហោង ។
 ចៅពាននបាននូវអំពីមាត់អណ្ណេកហើយក៏ទើតអង្វរខ្មាស់

ពោធិសត្វ ទើបក្រាបសំពះពោធិសត្វហើយ ចេញចាកទីនោះ
 ទៅនៅទី១ ឆ្ងាយអំពីអាស្រមបរមពោធិសត្វ ពុំបានមកបៀត
 បៀនពោធិសត្វទៅទៀតឡើយ ចាប់ដើមពីដំបូនោះ
 ហោង។

នរ្យ័ងនិទាននេះ មានសេចក្តីពិស្តារនៅក្នុងគម្ពីរតិកនិបាតឯ
 ណោះ ក្នុងតម្រាងនេះខ្ញុំបាទទាញមកសំដែងទ័តប៉ុណ្ណោះដោយ
 សង្ខេប ទុកជាទីបឋមដល់បុគ្គលអ្នកស្មោះក្នុង កិលេសកាម
 ប្រព្រឹត្តការទៅក្នុងព្រង ទីដល់ពុំមែនជាទ្វារមេម៉ែនតាមធម្មតា
 លោកិយ បានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ដូចនិទានចៅពាននទីដល់សំ
 ទីដងទុកមកនេះ អ្នកមានប្រាជ្ញាគួរពិចារណាទៅទៀតចុះ។

ស្វាអើយចៅស្វា ចៅស្មោះតណ្ហា មិនថាទ្វារអ្វី ឃើញទ័ត
 ចន្លោះ ទៅបោះបោលថ្មី ត្រូវកាឡកិណី លើមាត់អណ្តើក។
 កើតក្តៅក្រហាយ ខំខ្វះកកាយ មិនងាយរលើក បង់កេន្តបង់
 ខ្មាស់ ផ្តាល់ព្រោះចិត្តចើក ទៅលេងអណ្តើក អន្តរធានខ្លួន ។

ចប់តម្រាមពីសលីង ជាគតិទី ៤១។

ចប់ភាគទី ៧ តែប៉ុណ្ណោះ។